

РОЗРОБКА КОНЦЕПЦІЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ВЕБ-САЙТІВ ЯК УМОВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Запропоновано класифікацію веб-сайтів, проаналізовано основні критерії оцінки їх якості як умови розвитку електронного підприємництва. Розглянуто такі критерії як функціональність, дизайн, наповнення, технічні характеристики веб-сайту. Для кращого обґрунтування вибраних критеріїв оцінки, проведено оцінювання сайтів, що на даний час функціонують в мережі Інтернет. Приклади сайтів вибрано так, щоб повною мірою показати важливість даних критеріїв оцінки. Проведено порівняння запропонованої методики з іншими методиками оцінювання сайтів

Постановка проблеми. Розвиток Інтернету відбувається дуже швидкими темпами. Щодня з'являються тисячі нових веб-сайтів, на які може зайти будь-яка людина в цілому світі, при умові, що вона має вихід в Інтернет. Внаслідок цього виникає велика конкуренція між електронними підприємствами, кожне з них намагається збільшити свою цільову аудиторію. Мотивами для цих дій можуть служити різні причини: отримання прибутку, формування іміджу фірми чи просто дешева популярність, а інколи це просто рекламні заходи, тобто можливість надати певну інформацію (наукову, комерційну, розважальну) широкому загалу користувачів Інтернету з певною метою. Не має значення, з якої причини був створений сайт, але він має бути кращий за сайт конкурента, тому особливої **актуальності** набувають питання розробки основних критеріїв для оцінки якості веб-сайтів як умови розвитку електронного підприємництва в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. За рейтингами статистичних досліджень різних компаній [1, 2] один сайт вважається кращим за інший, якщо на нього зайшло більше відвідувачів. Ми вважаємо, що оцінювати сайти за таким критерієм недоцільно, оскільки сайти можуть "штучно" підвищувати свою

відвідуваність за допомогою спеціальних Інтернет-компаній [3, 4, 5, 6], які займаються "розкруткою" сайтів. Тому проблема визначення основних критеріїв, за якими можна дати більш адекватну оцінку веб-сайту залишається не вирішеною.

Аналізуючи роботи авторів [7, 8], які займаються дослідженнями Інтернету можна відзначити, що в електронному середовищі існує сформований кластер різних Інтернет-компаній, які займаються розробкою, дизайном, наповненням і розкруткою Інтернет-ресурсів [3, 4, 5, 6]. У багатьох випадках сайти оцінюються тільки з однієї (технічної) сторони, але проблема полягає в тому, що необхідно сформулювати більш повний набір характеристик, на основі яких можна дати оцінку сайту. У роботі [8] автори намагалися дати характеристику сайтам, де серед критеріїв є критерій присутності на сайті компанії малюнків, гіпертекстових посилань і мультимедіа. Проте ми вважаємо, що лише сама присутність малюнків, не може бути характеристикою якості сайту. Характеристикою може бути як їх зміст, так і вдаль їх розміщення на веб-сторінці. Таким чином, оцінка якості веб-сайтів, належачи до сфери веб-дизайну, плавно трансформується до сфери маркетингу, формуючи умови розвитку електронного підприємництва.

Ріст Інтернет-ресурсів у категоріях автомобілі, комп'ютери, цифрова техніка за інформативністю перевищують відповідні друковані видання, що веде до відтоку коштів із преси до Інтернету. Стрімко зростає обсяг ринку Інтернет-послуг, збільшується аудиторія, розширюється спектр послуг, тобто Інтернет переходить на рівень масового використання. Це веде до формування категорії електронного підприємництва, де якість веб-сайту стає важливою умовою розвитку електронного бізнесу.

Останнім часом Інтернет серед малого та середнього бізнесу стає вкрай привабливим інструментом, через те, що має великі переваги перед іншими засобами, серед яких: вибірковий вплив на цільову аудиторію, висока якість контакту, інтерактивність, низька вартість та багато іншого.

Формування цілей статті. Метою даної статті є провести аналіз проблем класифікації веб-сайтів, дослідити основні критеріїв їх оцінювання, а також побудувати концепцію оцінки якості веб-сайтів як умови розвитку електронного підприємництва.

Викладення основного матеріалу. Оцінка якості такої структури як веб-сайт є багатокомпонентною. Поняття "якість" є досить абстрактним і може відрізнятися для окремих сайтів. Наприклад, ми не можемо порівнювати якість сайту комерційної компанії і розважальний портал. Ці сайти мають різне призначення, тому ми вважаємо за доцільне, перш за все, ввести поділ сайтів за призначенням:

1. Пошукові Web- сайти.
2. Веб-сайти комерційного призначення.
3. Веб-сайти розважального характеру.
4. Інформаційні сайти.
5. Домашні Веб-сайти.

Межі цього поділу є нечітким, оскільки сайт може належати до декількох категорій одночасно. Сайти з кожної категорії мають свою специфіку, яку потрібно розглядати окремо. У статті пропонується побудувати концепцію оцінки сайту за такими поняттями:

- функціональність;
- дизайн;

- наповнення;
- технічні характеристики.

Розглянемо кожну категорію сайтів та проаналізуємо її за кожним з пунктів.

1. Пошукові Веб-сайти. Пошукові сайти мають величезну кількість відвідувачів порівняно з сайтами іншої категорії, де кількість відвідувачів вимірюється мільйонами щодня. Саме за допомогою цих сайтів користувачі знаходять інформацію, що їх цікавить. Тому вимоги до якості цих сайтів є дуже високими, а саме за такими критеріями, як:

– **функціональність:** окрім основної функції пошуку, на таких сайтах часто присутні також деякі додаткові функції: поштова скринька, прогноз погоди, новини і т.д. Вони не є обов'язковими, але часто наявність такої додаткової функції або її якість може надати перевагу одному сайту над іншими;

– **дизайн:** якість оформлення веб-сайту та його гармонійність мають дуже велике значення, адже мільйони користувачів Інтернету, які щоденно заходять на ці сайти, часто ставлять їх в якості стартової сторінки. Пошукові системи мають величезну аудиторію, і тому їх дизайн має бути задовільним для більшості користувачів. Дизайн вважається достатньо добре продуманим, якщо відвідувач сайту має можливість швидко знайти потрібну рубрику. Тому при розробці сайту важливо вміло поєднати шрифти, зображення та кольори. Для цього важливо вміти не тільки верстати веб-сторінку, а й знати основи психології сприйняття тексту, кольору та зображення;

– **наповнення:** пошукові системи мають особливі вимоги до змісту текстової інформації: чіткість, лаконічність, інформативність і достовірність. Пошукові системи мають перелік рубрик веб-сайту, основні розділи інформаційних новин та посилання на свої найбільш популярні служби. Для більшої привабливості, сайт може містити кілька зображень та заголовки основних подій економічних, політичних, спортивних, культурних, тощо. Як правило, такі системи дають можливість користувачеві

за власними уподобаннями дещо змінити вигляд сайту. Обов'язковою вимогою є наявність рубрик служби підтримки інформаційної системи;

– **технічні характеристики:** перш за все, сайти цього типу повинні містити посилання на максимальну кількість сайтів Інтернету, що відповідають запиту користувача. Чим більше сайтів є в каталозі пошукової системи, тим більша ймовірність того, що користувач зможе знайти те, що йому потрібно. Важливою характеристикою є швидкість роботи пошукової системи. Хоча на даний час це питання не є актуальним, оскільки більшість пошукових систем дають відповідь на запит користувача максимум за дві секунди.

2. Веб-сайти комерційного призначення.

За допомогою комерційних сайтів компанії ведуть свій бізнес в Інтернеті. Не завжди компанії продають щось на цих сайтах. Деколи метою таких сайтів є розмістити інформацію про свої товари чи послуги для їх реклами чи вивчення попиту на ринку. Проаналізуємо сайти за кожною з такими ж критеріями:

– **функціональність** сайту залежить від мети, з якою компанії працюють в Інтернеті. Якщо компанія хоче продавати свій товар чи надавати платні послуги, то перш за все, вона має надавати клієнтам зручну форму оплати, наприклад, оплата кредитною картою або через спеціальні платіжні системи в Інтернеті, які часто називають Інтернет-грошима. Обов'язковою на сайті повинна бути служба підтримки. Вона має в найкоротші терміни відповідати на запитання клієнтів. Це буде свідчити про те, що компанія не є байдужою до клієнтів;

– **дизайн** повинен бути орієнтований на існуючих клієнтів компанії, проте повинні враховуватися і смаки потенційних клієнтів. Також у більшості випадків дизайн веб-сторінки відображає тип товарів чи послуг, які вона пропонує. Кожна компанія, яка хоче представляти себе достойно в Інтернеті повинна показати свою індивідуальність. Це можна зробити за допомогою відображення на сайті корпоративного стилю, символіки, оформлення сторінок з використанням кольорів компанії;

– **наповнення:** компанія повинна надавати повну і достовірну інформацію про товар чи послугу, що надається. Потрібно постійно слідкувати за змістом інформації на веб-сайті. Наприклад, якщо якогось товару немає в наявності, то про це повинно бути повідомлено клієнтів. Також важливо повідомити про найближчі пункти продажу чи розташування точок обслуговування;

– **технічні характеристики:** залежно від типу комерційної діяльності сайт повинен забезпечувати достатній рівень безпеки для себе та своїх клієнтів. Наприклад, при оплаті кредитною картою чи Інтернет-грошима клієнт повинен бути впевнений, що гроші з його рахунку ніхто не вкраде. Сайт повинен бути захищений від хакерських атак. Безпекою перш за все повинна займатися хостингова компанія на тому сервері, де розміщений сайт. Для компаній, які постійно повинні перебувати в режимі он-лайн, наприклад, букмекерські контори чи обмінні пункти Інтернет-грошей, дуже важливо, щоб їхній сайт працював постійно без проблем. Адже такі компанії, навіть за день перебування поза мережею, можуть отримати збитки в значних розмірах – мільйони доларів США.

3. Веб-сайти розважального характеру. До цього типу сайтів відносяться сайти, на які люди заходять, щоб отримати моральне задоволення, причому не завжди безплатно. Тому цей тип сайтів, в деяких випадках, можна було б віднести до комерційних сайтів, але для користувача такі сайти, перш за все, це розвага, а не бізнес. У цьому випадку потрібно більш детально розглянути параметри, яким повинен відповідати розважальний сайт, а саме:

– **функціональність** за видом послуг для сайтів такого типу може бути найрізноманітніша. Все залежить від того, в якій формі подається інформація на сайті. Якщо на сайті присутнє відео, то потрібно надати користувачеві можливість перегляду відео не залежно від того, яке програмне забезпечення і швидкість Інтернету є у нього;

– **дизайн** не повинен відволікати користувача від сприйняття інформації, яка може принести моральне задоволення, особливо якщо за розваги платять гроші;

– **наповнення** сайту залежить від тематики сайту. Тому не повинно бути інформації, що не відповідає тематиці даного сайту. Проте є такі сайти, що не мають визначеної тематики, тому на них може бути присутня найрізноманітніша інформація у різнопланових форматах. На сайтах даного типу повинно бути якомога більше цікавої інформації, якої не зустрінеш на аналогічних сайтах. Користувачам не цікаво переглядати інформацію, яку він може знайти на інших аналогічних сайтах. Наповнення сайту має оновлюватися як найчастіше, щоб користувач, який зацікавився даним сайтом, постійно відвідував сайт, щоразу отримуючи нову інформацію;

– **технічні характеристики** відіграють не дуже важливу роль у даному типі. Хоча, коли сторінка сайту займає декілька мегабайт, а швидкість Інтернету у користувача не дуже велика, то сайт буде завантажуватися декілька хвилин. Швидкість роботи веб-сайту можна підвищити за рахунок використання нових технологій, наприклад AJAX. На відміну від інших технологій AJAX дозволяє не перевантажувати цілу сторінку, а лише ту частину яка оновилася.

4. Інформаційні сайти. Всі сайти в Інтернеті надають інформацію. Проте є сайти, які цілеспрямовано надають інформацію, наприклад, служби новин, бібліотеки, каталоги, присвячені певній тематиці. Вони на відміну від комерційних веб-сайтів не отримують плату за надання інформації. Тому їх не можна віднести до комерційних. Однак їх також не можна віднести і до сайтів розважального характеру, тому що інформація, яка на них надається, несе пізнавальний характер. Проаналізуємо основні характеристики таких сайтів за вибраними критеріями.

– **функціональність:** якщо сайт достатньо великий, то повинен бути присутній пошук, що значно полегшить пошук потрібної інформації;

– **дизайн** повинен бути зорієнтований на те, щоб користувачеві легко було сприймати інформацію;

– **наповнення**, яке тут є найважливішим, має назву контент, оскільки саме з метою здобути інформацію люди заходять на такі сайти. Інформація повинна бути достовірною. Якщо це не так, то користувачі швидко це зрозуміють і відмовляться користатися інформацією, що надається на цьому сайті;

– **технічні характеристики:** сайти цієї категорії не мають якихось конкретно визначених технічних вимог. Технічні характеристики даних сайтів можуть включати характеристики всіх попередніх категорій, або відповідати загальним характеристикам, які будуть розглянуті нижче.

5. Домашні Веб-сторінки. Деколи людина або група людей бажає повідомити про себе в Інтернеті. Це можна зробити, розміщуючи інформацію про себе на своїх особистих сайтах. Власник сторінки сам вибирає, яким повинен бути сайт, тому оцінити такі сайти за даними критеріями дуже важко і просто без потреби.

Сайти, навіть в межах однієї категорії, є різними за своїми характеристиками, і тому їх потрібно оцінювати в комплексі. Загалом існують спільні характеристики веб-сайтів, що можуть поліпшити або погіршити якість сайту.

Узагальнимо вимоги до якості веб-сайтів за даними характеристиками.

Технічні характеристики. Всі без винятку сайти повинні дуже швидко завантажуватися. Користувачеві Інтернету не хочеться чекати на те, що він хоче. Швидкість завантаження, в першу чергу, залежить від технології, яка була використана при розробці сайту, а також від розміру сторінки, що завантажує браузер. Також однією з характеристик сайту є правильне відтворення його відображення в різних браузерах.

Дизайн. Сайт не повинен містити великої кількості реклами. У деяких випадках реклама повинна бути взагалі відсутня, оскільки вона відволікає користувача від головної мети його відвідин сайту. Не рекомендується розміщувати на сторінках сайту рекламу, зроблену у вигляді впливаючих вікон. У багатьох випадках, щоб продовжити роботу на сайті, користувач повинен спочатку закрити набридливу рекламу,

а це дуже не подобається користувачам. Не повинно бути багато вільного місця на сторінці. Користувачу може здатися що сайт недороблений.

Наповнення. Наповнення сайту має чітко відповідати тематиці сайту, зайва інформація за своїм визначенням вже є просто непотрібною для користувача. Інформація має бути подана в такому форматі, щоб користувачеві було зручно її сприймати. Оновлення інформації показує користувачам, що сайт постійно розвивається.

Функціональність. Чим більша функціональність сайту, тим краще, проте функціональність не повинна бути надлишковою. Важливу роль в боротьбі за відвідувачів відіграє введення нових функціональних можливостей, які відсутні у конкурентів. Може зацікавити користувача також можливість залишити на сайті свої скарги або побажання щодо його роботи. А це особливо важливо, бо дає змогу підстроїти свій сайт під смаки користувачів.

З метою деталізації деяких вимог до якості сайтів проведемо аналіз кількох сайтів з кожної категорії.

Пошукові системи. Візьмемо для прикладу дві пошукові системи Yandex (рис. 1) і Ukr.net (див. рис. 2).

Ці два пошукові сайти обслуговують величезну кількість людей щодня. Вони надають майже однаковий спектр послуг. Це, наприклад: погода, гороскоп, курси валют, останні новини, пошта, а також найосновніше – пошук в Інтернеті. Також тут можна знайти списки веб-ресурсів, погруповані за категоріями, що є дуже зручно для користувача під час пошуку потрібної інформації. Однак кожен з цих сайтів має свої унікальні послуги, наприклад, на Ukr.net є функція безплатної відправки sms-повідомлень на номери українських операторів, завдяки якій Ukr.net збільшив кількість користувачів, які щоденно заходять на сайт. Користувач, який зайшов на сайт тільки, щоб відправити безплатне повідомлення, може зацікавитися іншими послугами, які надає пошукова система Ukr.net, наприклад, новинами.

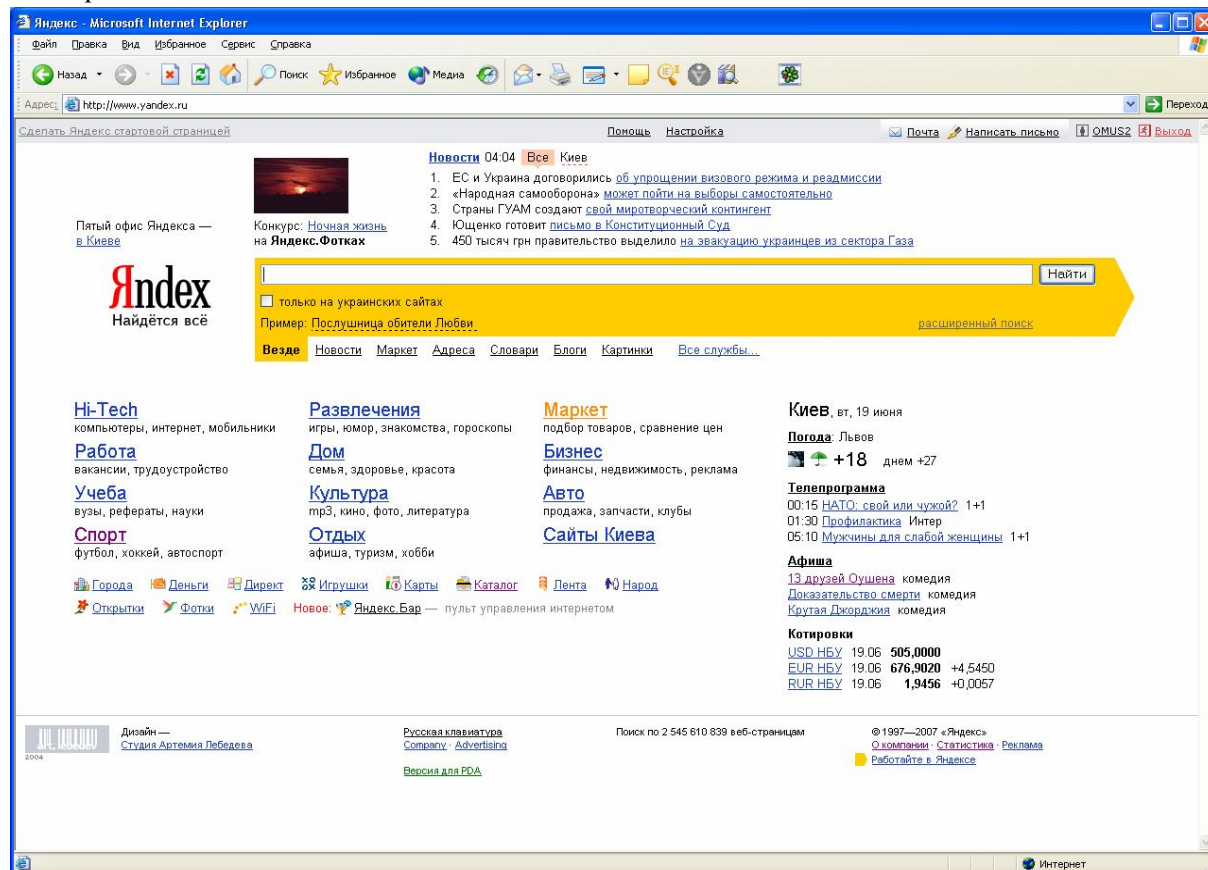

Рис. 1. Головна сторінка пошукової системи Yandex [9]

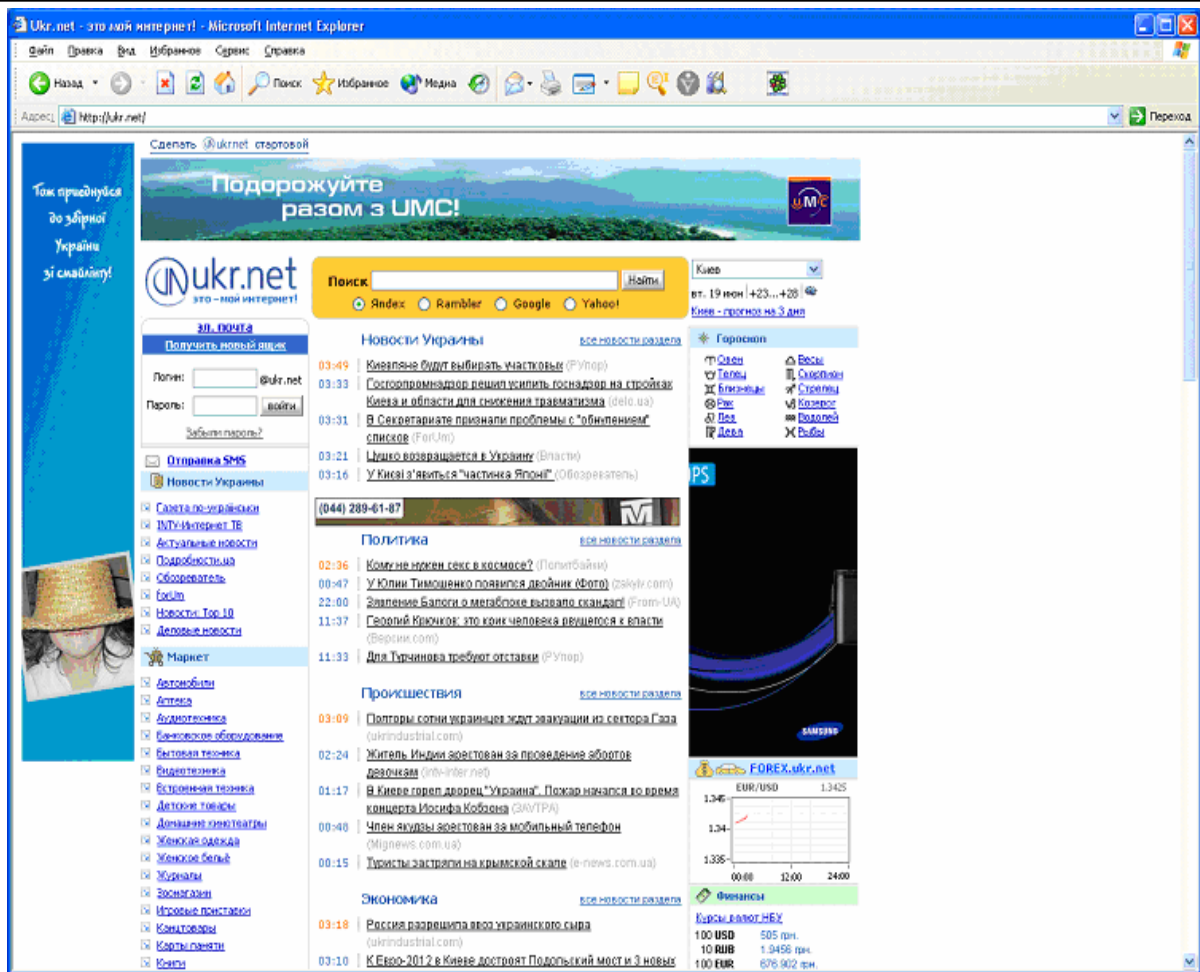

Рис.2. Головна сторінка пошукової системи Ukr.net [10]

Пошукова система Яндекс надає велику кількість додаткових послуг, серед яких можливість змінити стартову сторінку для кожного зареєстрованого на сайті користувача, пошук можна здійснювати як за всіма ресурсами Інтернету, так і за сайтами певної країни чи регіону. Слід зазначити, що сайт Яндекс є кращим з точки зору веб-дизайну, оскільки основний текст набрано великим шрифтом, що робить його дуже зручним для читання пересічним користувачем. Малим шрифтом наводяться тільки посилання на додаткову інформацію про сайт. Тоді як на Ukr.net весь текст набраний дрібним шрифтом, присутня велика кількість посилань на різні Інтернет-ресурси, які хоч і погруповані, але внаслідок того, що вони написані замалим шрифтом непросто знайти потрібну інформацію. Також інформація на сайті розміщена не рівномірно. Сайт виглядає недоробленим.

Попри те, що сайти відкрилися практично в один і той самий час Ukr.net в 1998 році, а Яндекс – у 1997 році, та останній розвинувся набагато швидше. Отже, прийдеться визнати, що сайт української компанії Ukr.net поступається за всіма характеристиками російському сайту Яндекс.

Веб-сайти комерційного призначення. Для порівняння візьмемо два Інтернет-магазини sddoma (див. рис. 3) і diskoff (див. рис. 4), що мають однакову спеціалізацію - продаж компакт-дисків.

Обидва сайти пропонують великий спектр найменувань товару за різними категоріями: ігри, музика, фільми, програмне забезпечення, а також деяке апаратне забезпечення. На обох сайтах присутні функції: пошук по сайту, кошик, в який можна додавати замовлені товари, а потім оформити замовлення. На головних сторінках сайту наведено товари, які в

першу чергу можуть зацікавити клієнтів (новинки або товари, що найкраще продаються). Всі товари посортовані за категоріями.

Обидва магазини пропонують різноманітні способи оплати. Сайт diskoff пропонує оплату тільки через банк чи при доставці. Сайт cddoma пропонує, окрім таких же способів оплати, ще й оплату Інтернет-грошима через WebMoney і SMARTPAY, що є позитивним моментом для користувачів, які хочуть не відходячи від комп'ютера оплатити

товар. Також сайт cddoma дає можливість користувачам отримувати інформацію на e-mail про нові надходження.

Стосовно дизайну можна підкреслити, що сайти виглядають досить професійно, кожен з яких має свій неповторний стиль.

Розважальні сайти. В якості сайтів, які можна було б проаналізувати у цій категорії пропонуємо два портали Теревені (див. рис. 5) і "1-й розважальний український портал" (див. рис. 6).

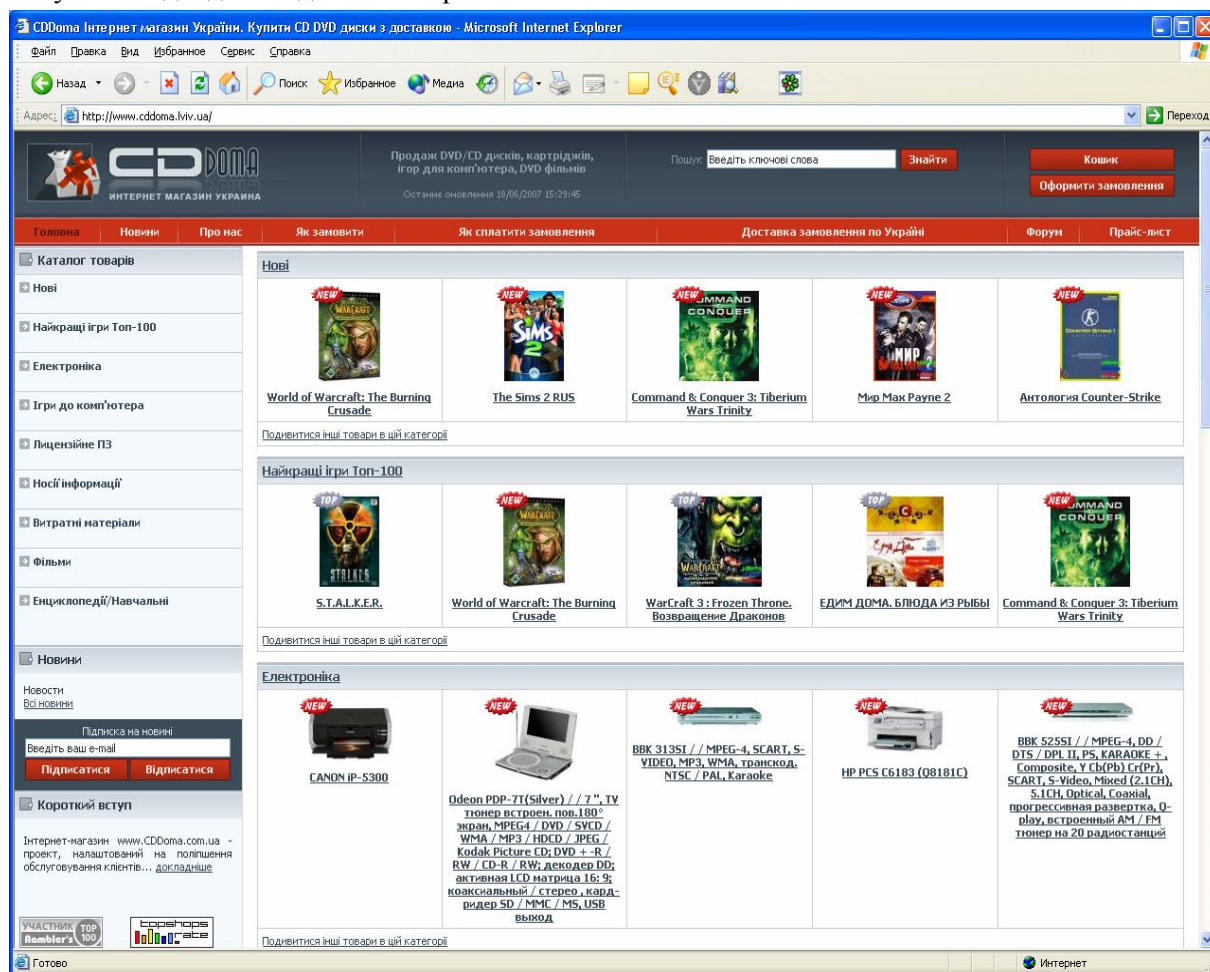

Рис. 3. Головна сторінка сайту cddoma [11]

На цих сайтах надаються наступні послуги: можливість завантажити собі на комп'ютер малюнки, відео-ролики, флеш-ролик, фільми, комп'ютерні ігри, програми, книги в електронному форматі та ін. Ці Інтернет портали є досить молодими. Теревені працюють кілька років (починаючи з 2005 року), а "1-й розважальний український портал" всього-навсього відкрився у 2007 році.

Ці два сайти однакові за функціональністю і тому, щоб визначити перевагу одного сайту над іншим за цим критерієм потрібно проводити більш детальну перевірку всіх сервісів, але це не видається можливих у рамках цієї статті.

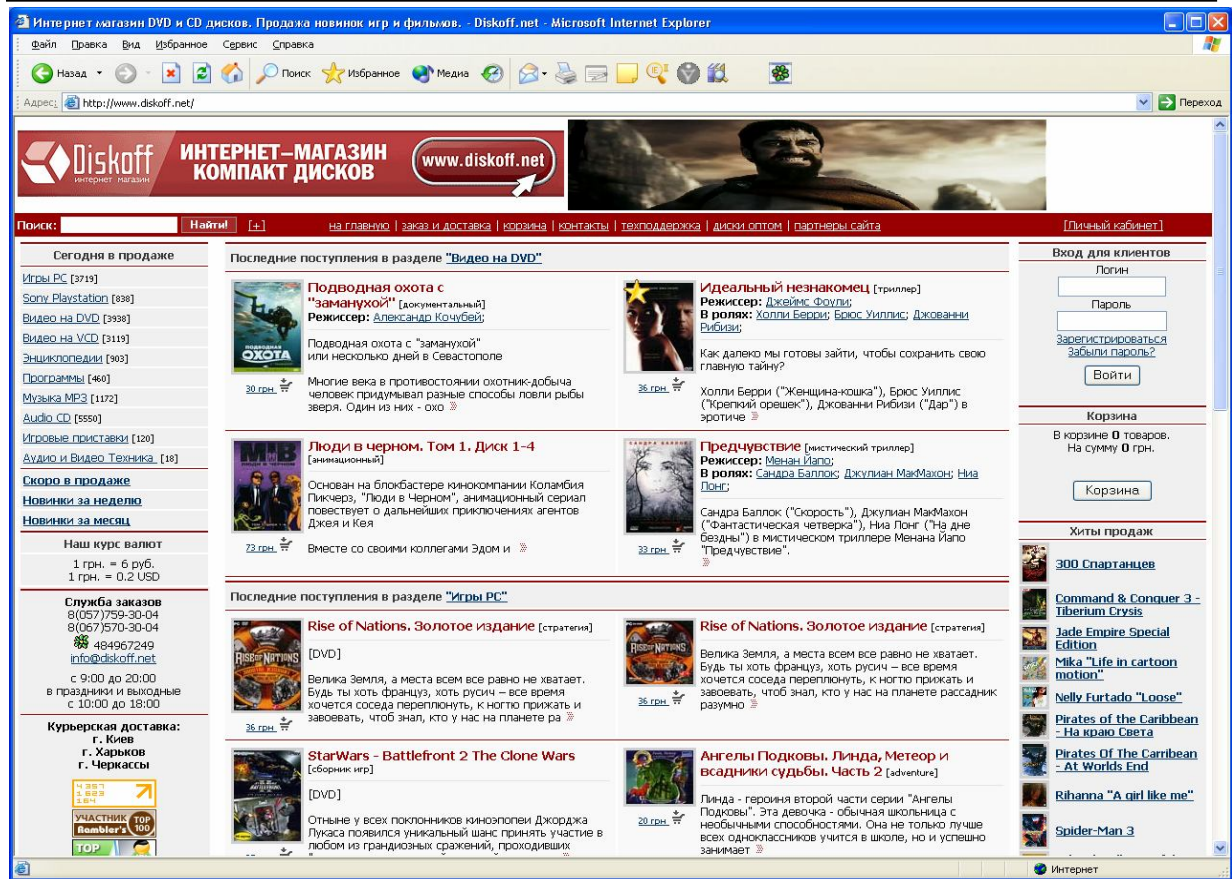

Рис. 4. Головна сторінка сайту diskoff [12]

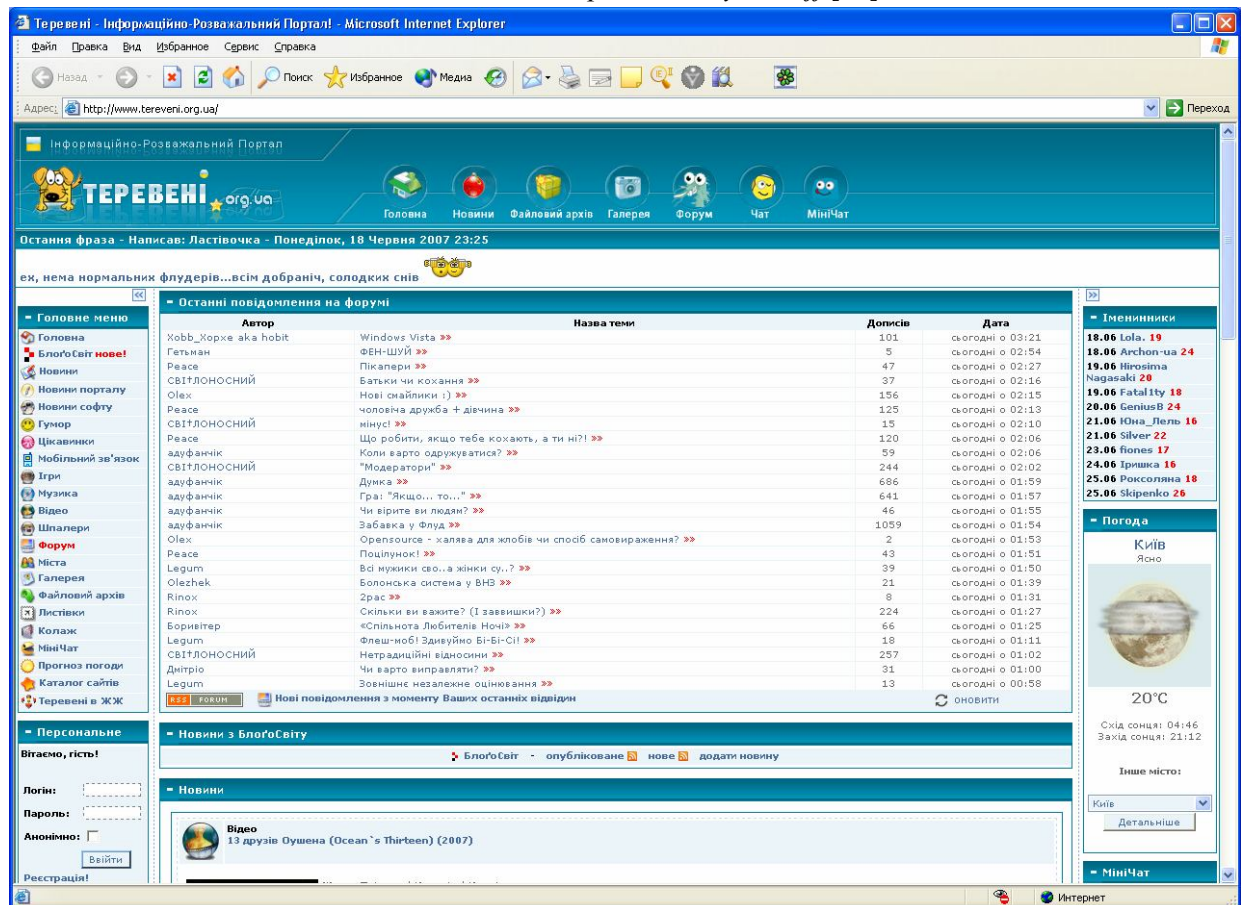

Рис. 5. Головна сторінка сайту tereveni [13]

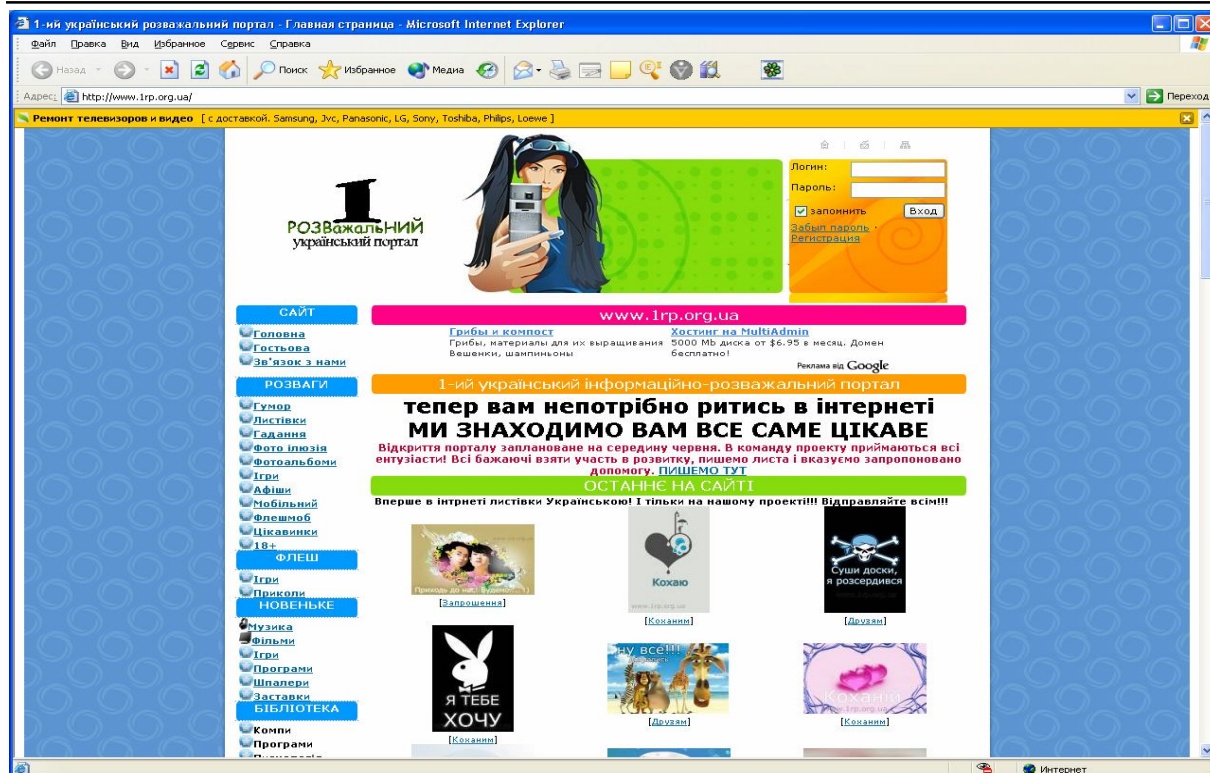

Рис. 6. Головна сторінка сайту 1-й розважальний український портал [14]

Дизайн сайту Теревені виконаний в психологічно нейтральних кольорах: це відтінки білого і блакитного. А сайт “1-й розважальний український портал” навпаки використовує в своєму дизайні багато різних яскравих кольорів, які досить гармонійно співіснують на сторінці. Недоліком цього сайту є те, що весь сайт не виконаний однією мовою (тут існує суміш української і російської мов), часто тут трапляються деякі посилання (лінки), які написані російською. Це свідчить про те, що при розробці сайту були використані шаблони з використанням російської мови. Це псує загальний вигляд сайту. Сайт повинен бути виконаний на одній мові. Він також може бути зроблений і на декількох інших мовах, але користувач повинен сам при бажанні вибрати мову, якою він хоче переглядати сайт. До того ж, і рівень української мови тут невисокий. Що до контенту, то “1-й розважальний український портал” поступається Теревеням, оскільки “1-й розважальний український портал” існує менше, ніж пів року, і ще не встиг зібрати стільки цікавої інформації як Теревені.

Інформаційні сайти. Як приклад інформаційних сайтів візьмемо сайти двох провідних телеканалів 1+1 (див. рис. 7) та Інтер (див. рис. 8). Ці канали, за рейтингами статистичних компаній, мають мільйони постійних телеглядачів. Ці телеглядачі, окрім перегляду програм і фільмів по телевізору, мають можливість ознайомитися зі своїм улюбленим телеканалом на його сайті. На обох сайтах користувачі можуть отримати наступну інформацію: програму телепередач на поточний і кілька наступних днів, новини каналу, анонси, інформацію про сам канал, а також певна інформація (жанр, сюжет) про конкретну передачу чи серіал. Є можливість переглядати коротку біографію улюблених телеведучих каналу, рейтинги телепередач і фільмів, які транслювалися на телеканалі. Що ж до окремих особливостей телеканалу 1+1, то зазначимо таке: надзвичайно якісний дизайн і оформлення сайту, дуже зручна навігація по сайту (можна зайти майже на будь яку сторінку сайту, роблячи лише два кліки).

Рис.7. Сайт телеканалу 1+1 [15]

Рис.8. Сайт телеканалу Інтер [16]

Сайт телеканалу Інтер є менш продуманим за сайт свого конкурента 1+1. На сайті Інтера присутні відверті недоробки. Для прикладу можна взяти хоча б мову, якою подана інформація на сайті. Хоча є можливість переглядати інформацію на трьох мовах, але на деяких сторінках інформація подається не на тій мові, яку вибрав користувач. На сайті присутні деякі платні послуги, як завантаження мелодій до мобільних телефонів, які не вписуються в загальний спектр послуг, що надає сайт. Це створює враження, що телекомпанія хоче заробити на своїх глядачах.

У загальному можна зробити висновок, що обидва розглянуті сайти є рівноцінними за всіма критеріями, не зважаючи на деякі дрібні недоліки, які присутні на обох сайтах.

Домашні сторінки. Розглянемо три приклади того, як можуть бути зроблені веб-сторінки звичайних користувачів. Домашня сторінка може бути виконана у будь-якому стилі. Наприклад, сторінка адвоката Павла Астахова (рис. 9) складається всього лише з однієї сторінки (дуже лаконічний стиль). Ця ідея досить оригінальна. Користувач, який зацікавився цією людиною чи його послугами, може написати йому на електронну пошту листа, оскільки адреса електронної пошти – це єдине, що вказано на даній сторінці.

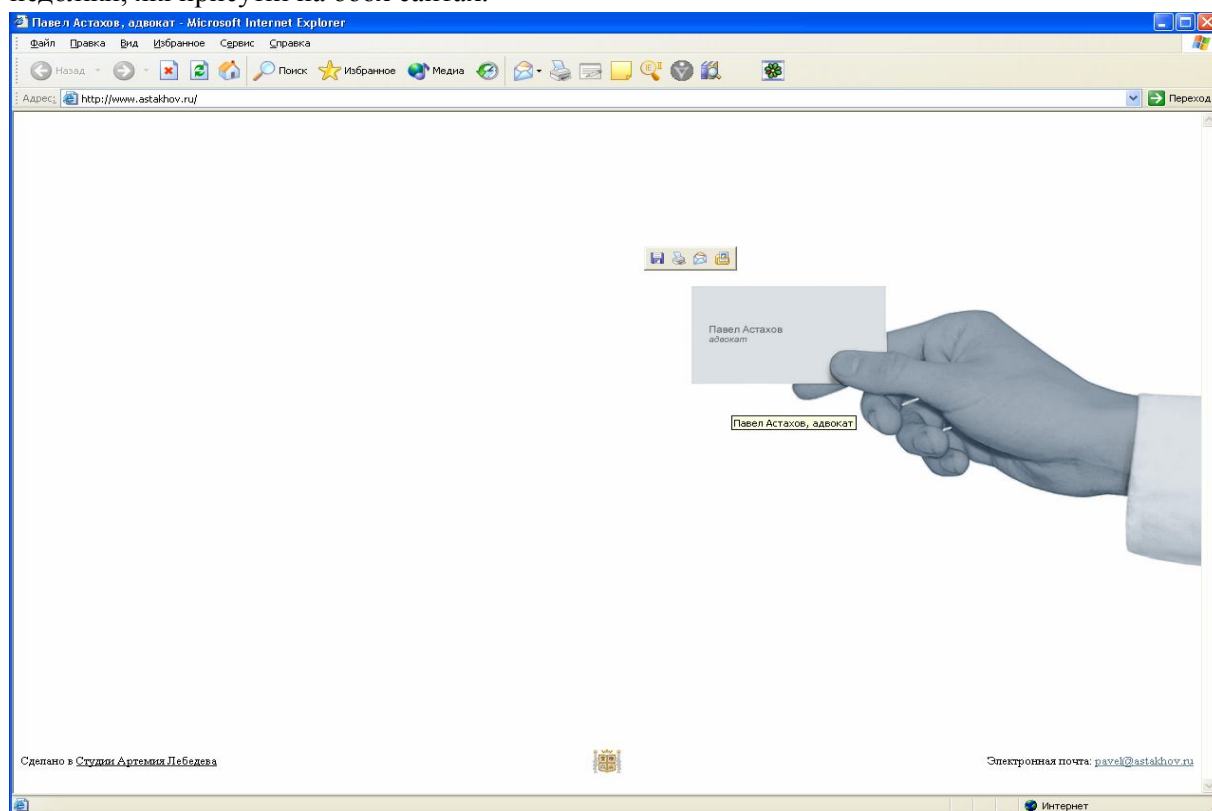

Рис.9. Домашня сторінка Павла Астахова [17]

Розглянемо веб-сторінку Швороба Олександра (див. рис. 10), на якій він надав деяку інформацію про себе, виставив свої розробки, та власний фотоальбом. Сайт виконаний досить добре, хоча на ньому нема

нічого унікального. У дизайні також немає якихось унікальних рішень, кольорова гамма базується на трьох кольорах: синьому, жовтому і білому.

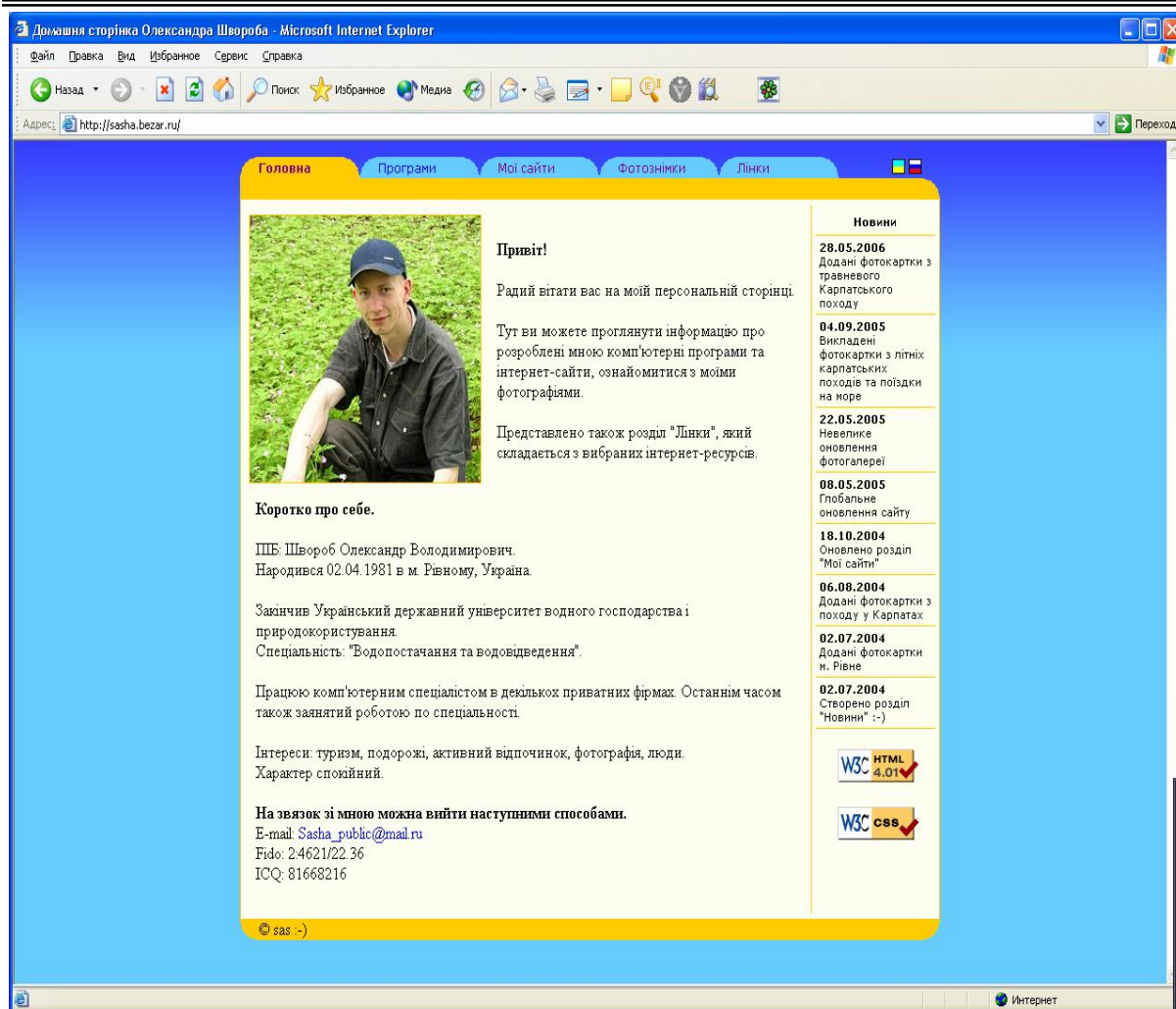

Рис. 10. Домашня сторінка Швороба Олександра [18]

Враховуючи те, що Інтернет на сьогодні в Україні перебуває в процесі свого розвитку і практично не існує великої конкуренції між українськими Інтернет-ресурсами, то досліджувана проблема ускладнюється високим рівнем якості веб-сайтів іноземних компаній. Таким чином, з нашими сайтами конкурують закордонні веб-сайти, особливо російські, що зумовлено майже відсутністю мовного бар'єру. Хоча наші сайти є конкурентно спроможними, але кількість закордонних Інтернет-ресурсів в десятки разів перевищує кількість вітчизняних. Потрібно не тільки збільшувати кількість українських Інтернет-ресурсів, але і підвищувати їх якість, як з точки зору привабливості для користувачів, так і відповідно до запропонованої системи критеріїв у даній концепції.

Висновки. Отже, у роботі досліджено проблеми класифікації веб-сайтів, запропоновано проводити поділ сайтів за

призначенням, оскільки це дозволить здійснювати ефективне порівняння та якісне оцінювання веб-сайтів в межах одного типу.

У роботі показано на прикладах, як можна проводити якісне оцінювання структури веб-сайтів кожного типу за певним набором критеріїв. Запропоновано концепцію багатокомпонентної оцінки якості веб-сайтів, за критеріями якої можна надати перевагу одному Інтернет-ресурсу над іншим, що сприятиме розвитку електронного підприємництва в Україні.

Перспективою подальших досліджень може бути деталізація оцінювання ефективності веб-сайтів комерційного спрямування. Оскільки Інтернет-бізнес розвивається надзвичайно швидко, то й кількість комерційних сайтів збільшується стрімко, що зумовлює потребу у формуванні універсальної системи кількісної оцінки якості Інтернет-ресурсу.

Список використаної літератури:

1. Рейтингова сторінка пошукової системи Rambler. – Режим доступу: <http://top100.rambler.ru/top100> від 3 червня 2007 року.
2. Рейтингова сторінка пошукової служби Mail.ru. – Режим доступу: <http://top.mail.ru/Rating> від 3 червня 2007 року.
3. Просування і розкрутка сайту компанії Whp. – Режим доступу: <http://whp.com.ua/promo.html> від 1 липня 2007 року.
4. Головна сторінка компанії macter.ru. – Режим доступу: <http://www.macter.ru/present.php> від 11 червня 2007 року.
5. Головна сторінка компанії goldmails з розкрутки сайту. – Режим доступу: <http://www.goldmails.info> від 2 травня 2007 року.
6. Головна сторінка компанії wmmail.info з розкрутки сайту. – Режим доступу: <http://wmmail.info/> від 17 червня 2007 року.
7. *Пасічник В.В. та ін.* Глобальні інформаційні системи та технології: Монографія / В.В. Пасічник, П.І. Жежнич, Р.Б. Кравець, А.М. Пелицишин, Д.О. Тарасов. – Львів: Видавництво НУ “Львівська політехніка”. 2006. – 348 с.
8. *Літовченко І.Л., Цуркан Ю.В.* Особливості маркетингових досліджень через Інтернет. // Вісник НУ “Львівська Політехніка”, № 499. Логістика, 2004. – С. 79-86.
9. Головна сторінка пошукової системи Яндекс. – Режим доступу: <http://www.yandex.ru> від 22 червня 2007 року.
10. Головна сторінка пошукової системи Ukr.net. – Режим доступу: <http://www.ukr.net> від 22 червня 2007 року.
11. Головна сторінка Інтернет-магазину компакт-дисків cddoma. – Режим доступу: <http://www.cddoma.lviv.ua> від 29 травня 2007 року.
12. Головна сторінка Інтернет-магазину компакт-дисків diskoff. – Режим доступу: <http://www.diskoff.net> від 29 травня 2007 року.
13. Головна сторінка розважального порталу Теревені. – Режим доступу: <http://www.tereveni.org.ua> від 19 червня 2007 року.
14. Головна сторінка 1-ого розважального українського порталу. – Режим доступу: <http://www.1gr.org.ua> від 19 червня 2007 року.
15. Головна сторінка сайту телеканалу 1+1. – Режим доступу: <http://www.1plus1.tv> від 6 липня 2007 року.
16. Головна сторінка сайту телеканалу Інтер. – Режим доступу: <http://www.inter.ua> від 6 липня 2007 року.
17. Домашня сторінка Павла Астахова. – Режим доступу: <http://astakhov.ru> від 20 травня 2007 року.
18. Домашня сторінка Олександра Швороба. – Режим доступу: <http://sasha.bezar.ru> від 20 травня 2007 року.

КОМАРНИЦЬКИЙ Ігор Михайлович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедру маркетингу Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола

БУБЛИК Мирослава Іванівна – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри маркетингу Львівського державного інституту новітніх технологій та управління ім. В. Чорновола

МУЖИЛІВСЬКИЙ Михайло Дмитрович – віце-президент корпорації “Буд-Інвест”